การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ ออมไว้กำไรชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์*

The Development of Creative Writing Ability in the ‘Saving for Life's Profits’ Learning Unit for Grade 4 Students through the Synectics Teaching Model

นราภรณ์ โคตรสมบัติ และศิริพร พึ่งเพ็ชร์
Naraphon Khotsombat and Siriporn Phungphet
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, ประเทศไทย
Vongchavalitkul University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: naraphon_kho@vu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ การวิจัยเป็นการทดลองเบื้องต้นแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ “ออมไว้กำไรชีวิต” จำนวน 3 แผน รวม 6 ชั่วโมง 2) แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบเกณฑ์การให้คะแนน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M = 4.91, S.D. = 0.29) แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว

---

*ได้รับบทความ: 7 กันยายน 2568; แก้ไขบทความ: 2 สิงหาคม 2569; ตอบรับตีพิมพ์: 28 สิงหาคม 2569
Received: September 7, 2025; Revised: August 2, 2026; Accepted: August 28, 2026

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนเฉลี่ย 24.74 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กระบวนการเปรียบเทียบ การใช้จินตนาการ และการนำความคิดที่ได้มาพัฒนาเป็นงานเขียน สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาได้

คำสำคัญ: การพัฒนาการเขียน; ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์; การจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์

Abstract

This study aimed to: 1) compare the creative writing ability of Grade 4 students after learning through the Synectics teaching model with the 70 percent criterion; and 2) examine students' satisfaction with the Synectics teaching model. The study employed a pre-experimental, one-group posttest-only design. The sample consisted of 31 Grade 4/1 students at Assumption Nakhon Ratchasima School, Nakhon Ratchasima Province, during the first semester of the 2025 academic year. The participants were selected through cluster random sampling. The research instruments included: 1) three lesson plans for the "Saving for Life's Profits" learning unit, totaling six instructional hours; 2) a rubric-based creative writing ability assessment; and 3) a 12-item, five-point rating-scale satisfaction questionnaire. The lesson plans were rated at the highest level of appropriateness (M = 4.91, S.D. = 0.29), while all items of the creative writing assessment and satisfaction questionnaire obtained an index of item-objective congruence of 1.00. Data were analyzed using the mean, standard deviation, and one-sample t-test.

The findings revealed that:

1. The students obtained a mean posttest creative writing score of 24.74 out of 30, equivalent to 82.47 percent, which was significantly higher than the 70 percent criterion at the .05 level.

2. The students' overall satisfaction with the Synectics teaching model was at the highest level. The findings indicate that activities involving analogy, imagination, and the transformation of ideas into written work can be used to support creative writing development among primary school students.

Keywords: Creative Writing; Writing Ability; Synectics Teaching Model; Grade 4 Students

1. บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร การเรียนรู้ และการถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมไทย แม้สภาพสังคมในศตวรรษที่ 21 จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อรับและถ่ายทอดข้อมูลยังเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระ เฉลิมลาภ ทองอาจ (2561, หน้า 171–184) อธิบายว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องเชื่อมโยงความรู้ทางภาษากับสมรรถนะที่ผู้เรียนต้องใช้ในการเรียนรู้และดำรงชีวิต หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้การฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นทักษะสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนซึ่งเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์จากผู้เขียนไปยังผู้อ่านผ่านภาษาเขียน ผู้เรียนจึงควรได้รับการฝึกฝนให้สามารถเรียบเรียงความคิด เลือกใช้ภาษา และถ่ายทอดสารได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) การเขียนเชิงสร้างสรรค์มีลักษณะแตกต่างจากการเขียนที่มุ่งถ่ายทอดข้อมูลทั่วไป เพราะผู้เขียนต้องใช้ประสบการณ์ ความคิด และจินตนาการในการสร้างเรื่องหรือวิธีนำเสนอที่มีลักษณะเฉพาะของตนเอง การพัฒนาความสามารถด้านนี้จึงเกี่ยวข้องทั้งกับทักษะการเขียนและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ มยุรา กล่อมเจริญ (2559, หน้า 2) เห็นว่า การฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรพัฒนากระบวนการคิดควบคู่กับการใช้ภาษา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความคิดและจินตนาการมาถ่ายทอดเป็นงานเขียนได้

สภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมาพบประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 และ 2566 มีคะแนนเฉลี่ย 61.11 และ 65.47 คะแนนตามลำดับ ขณะที่ปีการศึกษา 2567 มีคะแนนเฉลี่ย 59.91 คะแนน ซึ่งลดลงจากปีการศึกษาก่อนหน้า จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนหนึ่งยังมีข้อจำกัดในการคิดเนื้อหา การใช้จินตนาการและการเรียบเรียงความคิดเป็นภาษาเขียน อย่างไรก็ตาม ข้อมูล O-NET ดังกล่าวเป็นข้อมูลภาพรวมของรายวิชาภาษาไทย จึงไม่ควรตีความว่าเป็นผลการวัดความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยตรง แต่

ใช้ประกอบการพิจารณาสภาพการเรียนรู้ของโรงเรียนได้

ปัญหาการเขียนของผู้เรียนมิได้อยู่เฉพาะการสะกดคำหรือการใช้ภาษาเท่านั้น อัจฉรา ชีวพันธ์ (2554, หน้า 4) กล่าวถึงปัญหาที่พบในการเขียนของนักเรียน ได้แก่ การเรียงลำดับความคิดไม่ต่อเนื่อง การใช้ภาษาไม่เหมาะสม และความรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเขียน ปัญหาเหล่านี้ทำให้การจัดกิจกรรมการเขียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดและแสดงออกอย่างอิสระมีความสำคัญมากขึ้น รูปแบบการสอนซินเนคติกส์ (Synectics) เป็นแนวทางที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดย Gordon (1961) ใช้กระบวนการอุปมาและการเปรียบเทียบเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมองสิ่งที่คุ้นเคยจากมุมใหม่ และเชื่อมโยงสิ่งที่ดูเหมือนไม่เกี่ยวข้องกันให้เกิดแนวคิดใหม่ กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วยการเปรียบเทียบทางตรง การเปรียบเทียบตนเองกับสิ่งอื่น และการสร้างคำคู่ขัดแย้ง ก่อนนำแนวคิดที่ได้ไปสร้างผลงาน การเรียนรู้ลักษณะนี้เปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนใช้จินตนาการและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เดิมกับแนวคิดใหม่ ทิศนา แขมมณี (2547, หน้า 252) อธิบายว่ารูปแบบซินเนคติกส์มุ่งส่งเสริมการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขณะที่สุวิทย์ มูลคำ (2545, หน้า 114) ให้ความสำคัญกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดได้หลายแนวทางและกล้าแสดงความคิดที่แตกต่าง แนวคิดดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องมีทั้งเนื้อหาหรือแนวคิดที่จะเขียนและความสามารถในการนำแนวคิดนั้นมาเรียบเรียงเป็นภาษา งานศึกษาที่ผ่านมาสนับสนุนการนำซินเนคติกส์มาใช้กับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พิริยะพงศ์ พิมพระลับ และอัฐพล อินต๊ะเสนา (2565) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยกิจกรรมซินเนคติกส์มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คฑาพร เหมภูเขียว (2566) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งกิตติกานต์ บุญเหลี่ยม และกัญญาวดี แสงงาม (2567) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนผ่านเกณฑ์ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ร้อยละ 75 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์

จากสภาพปัญหาและแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรเริ่มจากกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนมีความคิดและจินตนาการก่อนเข้าสู่การเขียนมากกว่าการกำหนดหัวข้อแล้วให้นักเรียนเขียนโดยทันที การจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์จึงถูกนำมาใช้กับหน่วยการเรียนรู้ “ออมไว้กำไรชีวิต” เพื่อศึกษาว่า หลังการจัดกิจกรรม นักเรียนสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่ และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้ในระดับใด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียน โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Design) ใช้แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One-Group Posttest-Only Design) เพื่อศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังได้รับการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ และเปรียบเทียบคะแนนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 3 ห้องเรียน รวม 84 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ทั้งนี้ นักเรียนแต่ละห้องได้รับการจัดชั้นเรียนแบบคละความสามารถ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ “ออมไว้กำไรชีวิต” โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ จำนวน 3 แผน รวม 6 ชั่วโมง 2) แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบบเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric Scoring) ประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การนำเสนอเนื้อหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การใช้ภาษา และการเขียนสะกดคำ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้สร้างขึ้นจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญนครราชสีมา และหลักการของรูปแบบซินเนคติกส์ จากนั้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ผลการประเมินพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ 4.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแปลผลตามบุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 126) แบบประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย หลักสูตรและการสอน และการวัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบพบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ตามแนวทางการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของไพศาล หวังพานิช (2563, หน้า 137) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 12 ข้อ ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลการตรวจสอบพบว่า ทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 โครงการวิจัยได้รับการรับรอง

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตามเลขที่หนังสือ 252/2568

4. การดำเนินการทดลอง ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดโครงการแก่ผู้ปกครองและนักเรียน และดำเนินการตามกระบวนการให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากนั้นจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้จำนวน 3 แผน รวม 6 ชั่วโมง กิจกรรมซินเนคติกส์ดำเนินตามกระบวนการ 6 ขั้น ได้แก่ 1) ขั้นนำ 2) การสร้างอุปมาแบบตรง 3) การสร้างอุปมาบุคคล 4) การสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง 5) การอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้ง และ 6) การนำแนวคิดใหม่ไปสร้างงานเขียน เมื่อดำเนินกิจกรรมครบตามแผน ผู้วิจัยประเมินความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน และให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์คะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้การทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างเดียว (One-Sample t-test) และ 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ ออมไว้กำไรชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์มีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนเฉลี่ย 24.74 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.47 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลดังกล่าวแสดงว่า หลังได้รับกิจกรรมตามกระบวนการซินเนคติกส์ นักเรียนสามารถสร้างงานเขียนที่ผ่านเกณฑ์ด้านการตั้งชื่อเรื่อง การนำเสนอเนื้อหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การใช้ภาษา และการสะกดคำตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

2. ความพึงพอใจของนักเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนยอมรับกิจกรรมและมีทัศนคติในทางบวกต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ใช้จินตนาการ เปรียบเทียบ และนำแนวคิดของตนเองมาพัฒนาเป็นงานเขียน

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน่วยการเรียนรู้ ออมไว้กำไรชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ สามารถอภิปรายผลการ

วิจัยได้ดังนี้

1. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เฉลี่ยร้อยละ 82.47 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลที่เกิดขึ้นอาจอธิบายได้จากลักษณะของกระบวนการซินเนคติกส์ที่ไม่ได้เริ่มต้นด้วยการกำหนดให้นักเรียนเขียนเรื่องทันที แต่ค่อยๆ สร้างวัตถุดิบทางความคิดผ่านการเปรียบเทียบ การสมมติตนเอง และการเชื่อมโยงสิ่งที่แตกต่างกัน ก่อนนำความคิดที่ได้ไปสร้างงานเขียน ในขั้นนำ ผู้วิจัยให้นักเรียนปั้นดินน้ำมันเป็นสัตว์ที่ตนชอบ กิจกรรมดังกล่าวทำหน้าที่เป็นจุดเริ่มต้นก่อนเข้าสู่การใช้ภาษา ต่อมาในขั้นการเปรียบเทียบทางตรง นักเรียนเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งสองสิ่ง เช่น สิงโตกับกระต่าย ทำให้นักเรียนต้องสังเกตลักษณะและเลือกคำอธิบายที่เหมาะสม ขั้นการเปรียบเทียบบุคคลให้นักเรียนสมมติตนเองเป็นสัตว์และบรรยายความรู้สึกในสถานการณ์ต่างๆ กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนต้องคิดจากมุมมองที่แตกต่างจากตนเอง ขั้นการสร้างคำคู่ขัดแย้ง เช่น “ใหญ่ขี้ขลาด” “เล็กกล้าหาญ” หรือ “น่ากลัวใจดี” ทำให้นักเรียนต้องเชื่อมความหมายที่ต่างกันเข้าด้วยกัน ก่อนอธิบายความหมายและนำไปพัฒนาเป็นประโยคหรือเรื่อง กระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Gordon (1961) ที่ใช้ analogy เป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนออกจากกรอบความคิดเดิม และสอดคล้องกับทิศนา แขมมณี (2547, หน้า 252) ที่อธิบายว่าซินเนคติกส์ช่วยส่งเสริมการคิดขั้นสูงและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับพิริยะพงศ์ พิมพระลับ และอัฐพล อินต๊ะเสนา (2565) ซึ่งพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนด้วยซินเนคติกส์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และแผนการจัดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 84.83/82.23 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับคฑาพร เหมภูเขียว (2566) ซึ่งรายงานว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกิตติกานต์ บุญเหลี่ยม และกัญญาวดี แสงงาม (2567) ซึ่งพบว่านักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ร้อยละ 75 หลังได้รับกิจกรรมซินเนคติกส์ เมื่อพิจารณาร่วมกัน ผู้วิจัยเห็นว่า จุดที่มีผลต่อการพัฒนางานเขียนมิใช่การให้นักเรียน “คิดอย่างสร้างสรรค์” ในลักษณะคำสั่ง แต่เป็นการจัดลำดับกิจกรรมที่ช่วยสร้างความคิดให้เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงนำความคิดนั้นมาใช้กับภาษา การเปรียบเทียบและการสมมติบทบาทจึงทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างจินตนาการกับงานเขียน ซึ่งเหมาะกับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่อาจยังมีข้อจำกัดในการเริ่มต้นเขียนจากหัวข้อที่เป็นนามธรรม

2. ความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์อยู่ในระดับมากที่สุด เหตุผลหนึ่งอาจมาจากกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือทำและใช้ประสบการณ์ของตนเองเป็นจุดเริ่มต้น นักเรียนไม่ต้องเขียนภายใต้กรอบคำตอบเดียว แต่สามารถเลือกความคิดและสร้างเรื่องจากจินตนาการของตน อธิกมาส มากจุ้ย (2553)

อธิบายว่า งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ควรแสดงความคิดและจินตนาการที่แตกต่าง มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมและสามารถสื่อความหมายแก่ผู้อ่านได้ การจัดกิจกรรมในครั้งนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างเนื้อหาจากสิ่งที่ตนเองคิดและรู้สึก จึงทำให้งานเขียนไม่ได้ถูกจำกัดอยู่กับการทำแบบฝึกภาษาเพียงอย่างเดียว ผลดังกล่าวสอดคล้องกับสุพิชญา วัลลิยะเมธี (2560) ซึ่งศึกษารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับมาก อีกทั้งสอดคล้องกับพิริยะพงศ์ พิมพระลับ และอัฐพล อินต๊ะเสนา (2565) ที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมซินเนคติกส์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่า ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับธรรมชาติของกิจกรรมมากกว่าความแปลกใหม่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากนักเรียนได้ปั้น เล่า เปรียบเทียบ สมมติบทบาท และนำคำที่ตนเองคิดไปสร้างงานเขียน กิจกรรมจึงช่วยลดความรู้สึกว่าการเขียนเป็นภาระที่ต้องเริ่มจากกระดาษเปล่า และทำให้นักเรียนมีเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารก่อนเข้าสู่ขั้นเขียน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ ในขั้นนำ สามารถให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ปั้น เล่าเรื่อง การแสดง การวาดภาพ ฯลฯ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้นักเรียน มีความสนุกสนานในการเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนในขั้นถัดไป

1.2 ก่อนการจัดการเรียนรู้ครูควรชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนของการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์

1.3 การจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ ช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ จนนักเรียนสามารถสร้างผลงานเขียนที่แปลกใหม่ได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ร่วมกับแผนผังความคิด

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยการจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์กับการจัดการสอนรูปแบบการสอนอื่นๆ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การจัดการสอนรูปแบบซินเนคติกส์ แบบอุปมาอุปไมย (Analogy) 6 ขั้นตอน ช่วยพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กิตติกานต์ บุญเหลี่ยม และกัญญาวดี แสงงาม. (2567). การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 9(2), 1925-1934.

คฑาพร เหมภูเขียว. (2566). ผลการใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์ที่มีต่อความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(6), 613-623.

เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2561). การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้สมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เป็นฐาน: ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. *วารสารครุศาสตร์*, 46(1), 171-184.

ทิศนา แขมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น.* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิริยะพงศ์ พิมพระลับ และอัฐพล อินต๊ะเสนา. (2565). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(11), 403-419.

ไพศาล หวังพานิช. (2563). *เอกสารสอนวิชาการวัดและประเมินผล*. นครราชสีมา: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.

มยุรา กล่อมเจริญ. (2559). *การใช้กิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยวิธีสแกฟโฟลด์เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพิชญา วัลลิยะเมธี. (2560). *รูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สุวิทย์ มูลคำ. (2545). *21 วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

อธิกมาส มากจุ้ย. (2553). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีสหบทเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา ชีวพันธ์. (2554). *พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอนภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Gordon, W. J. J. (1961). *Synectics: The development of creative capacity*. New York, NY: Harper & Row.